

DOI: 10.18039/ajesi.1491518

A Bibliometric Analysis of Children's Rights Studies¹

Meryem ÇELİK², Meral BEŞKEN ERGİŞİ³, Ebru GENÇTÜRK GÜVEN⁴

Date Submitted: 28.05.2024 **Date Accepted:** 12.07.2024 **Type:** Systematic Reviews

Abstract

At the beginning of 1900 children's rights were positioned under human rights, however gradually the idea of 'giving more attention to the child' emerged. Moreover, in 1898 Convention on the Rights of the Child was adopted by the United Nations General Assembly. In the consequent years after the adoption of the Convention, there has been a gradual rise in research done on children's rights. This study aims to analyze the scientific papers done on children's rights indexed in the Web of Science (WoS) Core Collection database. The survey model, one of the descriptive methods, was used through bibliometric analysis. A total of 1039 papers published between 1981 – 2022 in the WoS Core collection were used for analysis of this study. Study results show that there was a rapid rise after 2005 and that the most used language for publications was English. Another result was that the University of London, the Tata Institute of Social Sciences, and the University of Edinburgh were the institutions with the most published researchers on child rights. On the other hand, "International Journal of Children's Rights", "Child Abuse Neglect" and "Rights Based Direct Practice with Children" are the journals with the highest number of academic publications. In terms of the countries that produce the most academic publications on the subject were England, USA, and Australia. The results also revealed that especially after 2007 there is an increasing number of citations on children's rights. Finally, the most commonly used keywords in the papers are "children's rights", "children's rights" and "children". Thus, this study may offer insights for researchers interested in researching children's rights.

Keywords: Children's rights, web of science, bibliometric analysis

Cite: Çelik, M., Beşken Ergişi, M. & Gençtürk Güven, E. (2024). A bibliometric analysis of children's rights studies. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 14(2), 820-841. <https://doi.org/10.18039/ajesi.1491518>

¹ The article was presented at a EDU congress (2022/Antalya) as an oral presentation

² Associated Prof. Düzce University, Education Faculty, Turkey meryemcelik@duzce.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-5724-8109>

³ Assistant Prof. Trabzon University, Fatih Education Faculty, Turkey mergisi@trabzon.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-1163-8662>

⁴ Prof.Dr. Trabzon University, Fatih Education Faculty, Turkey egencturk@trabzon.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-4606-6449>

DOI: 10.18039/ajesi.1491518

Çocuk Hakları Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi¹

Meryem ÇELİK², Meral BEŞKEN ERGİŞİ³, Ebru GENÇTÜRK GÜVEN⁴

Gönderim Tarihi: 28.05.2024 **Kabul Tarihi:** 12.07.2024 **Türü⁵:** Sistematik Derleme

Öz

1900'lerin başında İnsan hakları kavramı çatısı altında konumlandırılan çocuk hakları 1924'ten başlayarak çocuğa özel ilgi gösterilmesi gerekliliği fikrini ortaya çıkarmıştır. Özellikle 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin yayınlanmasından sonraki yılları takiben de kademeli olarak bu konudaki bilimsel yayınlarda bir artış olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma ile Web of Science veri tabanında, çocuk hakları üzerine yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmek amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel yöntemlerden tarama modeli kullanılmış ve bibliyometrik analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırmada çocuk hakları konusunda 1981 – 2022 yılları arasında yayımlanan 1039 makale analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin 2005 yılı sonrasında artış gösterdiği belirlenmiştir. Makalelerde en çok yayın yapılan dilin İngilizce olduğu tespit edilmiştir. Çocuk hakları konusunda Londra Üniversitesi, Tata Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Edinburg Üniversitesi en çok yayın yapan araştırmacıların bulunduğu kurumlar olarak öne çıkmaktadır. "International Journal of Children's Rights", Child Abuse Neglect" ve "Rights Based Direct Practice With Children" en fazla akademik yayının olduğu dergilerdir. İngiltere, ABD ve Avustralya'nın çocuk haklarına yönelik en çok akademik yayın üreten ülkeler olduğu görülmüştür. 2007 yılı sonrasında yayımlanan akademik yayınların atıf sayılarında, her geçen yıl artan bir durum söz konusudur. Yapılan akademik yayınlarda en çok kullanılan anahtar kelimeler ise "çocukların hakları", "çocuk hakları" ve "çocuklar" kavramlarıdır. Bu araştırmanın çocuk hakları alanında araştırma yapmayı planlayan araştırmacılar için bir perspektif sunacağı düşünülmektedir

Anahtar kelimeler: Çocuk hakları, web of science, bibliyometrik analiz

Atıf: Çelik, M., Beşken Ergişi, M. & Gençtürk Güven, E. (2024). Çocuk Hakları Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 14(2), 820-841. <https://doi.org/10.18039/ajesi.1491518>

¹ Bu makale 2022 yılı Antalya da düzenlenen EDU Congress de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç.Dr. Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye mercemcelik@duzce.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-5724-8109>

³ Dr. Öğretim Üyesi, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkiye mergisi@trabzon.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-1163-8662>

⁴ Sorumlu Yazar Prof.Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkiye egencturk@trabzon.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-4606-6449>

Giriş

Çocukların hakları tarihsel olarak yavaş gelişme gösteren ve çocuklara yönelik yapılan yanlış uygulamaların artmasının bir sonucu olarak, giderek daha fazla ön plana çıkıp geniş kitleler tarafından dile getirilen bir konu olmuştur. Endüstri devrimi ile beraber Avrupa'da çocukların fabrikalar ve kömür madenlerinde insanca olmayan koşullarda çalıştırılması o dönemin bazı önemli figürlerinin bu tarz uygulamalara yönelik kampanyalar başlatmalarına sebebiyet vermiştir (Edmonds & Fernekes, 1996). Bunun yanında I. ve II. Dünya Savaşları sonrasında çocuk haklarının, insan hakları dışında ayrı bir kategoride güvenceye alınması konusundaki fikirler de ön plana çıkmaya başlamış ve çocukların haklarının güvenceye alınması için çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen uzun vadedeki çalışmalar sonucu 1989 yılında Birleşmiş Milletler (BM) Çocuk Hakları Sözleşmesi hazırlanmış, bütün dünya ülkelerinin onayına sunulmuştur ve 1990 yılından itibaren de yürürlüğe girmiştir (UNICEF, t.y.). Neredeyse bütün ülkeler tarafından ortak olarak kabul gören bu metin, günümüzde geçerliğini koruyan en etkin sözleşme olarak kabul edilmektedir. Sözleşmeye göre, 18 yaşını doldurmamış her birey çocuktur ve bu kapsamda çocuklar her alanda haklara sahiptir. Bu alanlar her ne kadar net bir şekilde belirtilmemiş olsa da dört ana prensip çerçevesinde temel haklar ele alınmıştır. Bu prensipler ayrımcılık yapmaksızın, çocuğun en yüksek yararını göz önünde bulundurarak, yaşama hakkı, hayatta kalma (korunma) ve gelişme hakkı ve çocuğun düşünce ve fikirlerine saygı duyma (aynı zamanda katılım) hakkı olarak sıralanabilir (Fairhall & Woods, 2021; UN, 1989).

1989 yılında sözleşmenin imzaya sunulması ve çocuk hakları ile genel çerçeve ve detayların belirlenmesi, bu alandaki araştırmaları bu çerçeveye uygun olarak yönlendirmiştir. Dolayısıyla, çocukların haklarının hangi seviyede olduğunu var olan uygulamalar doğrultusunda tespit etmek, çocukların haklarını savunmak ve onların yaşamlarında olumlu yönde fark yaratmak amacı ile araştırmacılar ve çocuk hakları savunucuları, sözleşmenin yayınlanmasından itibaren çocuklarla ilgili araştırmalara önem vermişler ve başta sınırlı sayıda olan bu araştırmalar yıllar içinde büyük bir artış göstermiştir (Alderson, 2008; Fairhall & Woods, 2021; Gillett-Swan, vd., 2023; Quennertedt, 2013; Smith, 2015). Yapılan çalışmaların sayısının yeterli olup olmadığı ve bu çalışmaların çocukların haklarını ve yaşam kalitesini ne derecede olumlu yönde etkilediği ise tartışmaya açık bir konu olarak görülebilir.

Tıp, hukuk, politika, felsefe, sosyoloji, psikoloji ve eğitim gibi pek çok alanın da çalışma konusu olan çocuk hakları konu itibari ile de geniş bir yelpazede araştırılmaktadır. Yakın zamanda yayınlanan bir çalışma, eğitim alanında çocuk haklarına yönelik yapılan araştırmaların hangi konu yelpazesine sahip olduğunu ortaya koymasından önemlidir (Gillett-Swan vd., 2023). 2012 – 2021 yılları arasında çocuk hakları konusunda yapılan akademik çalışmaların sistematik analiz yöntemi ile irdelendiği bu araştırma sonucunda en çok ele alınan konuların “katılım”, “söz hakkı”, “haklar eğitimi” ve “öğretmenler ve pedagojileri” olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Bu çalışmadaki bir diğer önemli sonuç ise genellikle birden fazla konunun bir çalışma alanı içinde ele alındığıdır. Aşağıda yer alan şekil 1 ana konular ve bu konularla ilişkili olarak ele alınan alt kavramları özetlemektedir.

güncel bir çalışma ise teknolojinin covid-19 pandemi döneminde çocukların eğitimde kullanımının çocuk hakları ile ilişkili incelemiştir (Nottingham vd., 2022). Çocuklarla yapılan ve pandemi dönemi ile ilişkili deneyimlerinin irdelendiği bir diğer çalışmada ise çocukların pandemi dönemindeki hakları bağlamında, eğitim hakları, oyun oynama hakları, iyi oluşlukları, ve sosyal izolasyon konularına değinilmiştir (Koller vd., 2023).

Yukarıda bahsi geçen eğitim ve covid-19 ile ilişkili çalışmaların yanı sıra korunma, ihmal ve istismar, teknoloji, iklim değişikliği, mülteci, iyi oluşluk ve diğer pek çok konular da sıklıkla çocuk hakları ile ilişkili olarak incelenmektedir (Akrami vd., 2022; Brittle & Desmet, 2020; Goldhagen, vd. 2020; Hellden vd., 2021; Kim vd. 2020; Toros, 2020). Literatür incelendiğinde çocuk hakları ve ilişkili çalışılan konuların geniş bir yelpazeye sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı geçmişten günümüze çocuk hakları alanında yayınlanan ve Web of Science (WoS) veri tabanında indekslenen makalelerinin bibliyometrik yöntem ile analiz edilmesidir. Araştırma, bütüncül bir yoruma ulaşılabilmek amacıyla tüm zaman dilimini kapsayacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Fakat WoS'ta en erken tarihli ulaşılabilecek zaman dilimi 1981 olarak ortaya çıkmış ve bu nedenle 1981-2022 yılları arasındaki araştırmalar analize dahil edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin yıllara göre sayısal dağılımı nasıldır?
2. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin hazırlandıkları dillere göre dağılımları nasıldır?
3. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin, yazarlarının çalıştığı kurumlara göre dağılımları nasıldır?
4. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin yayımlandığı kaynaklara göre dağılımları nasıldır?
5. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin yayımlandığı ülkelere göre dağılımları ve ortak yazarlık analizi nasıldır?
6. Çocuk hakları alanında yayımlanan makalelerin yıllara göre atıf sayıları nedir?
7. Çocuk hakları alanında yayımlanan akademik çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada "Çocuk Hakları" kavramına yönelik yapılan yayınlar bibliyometrik metodoloji kullanılarak analiz edilmiştir. Raisig (1962) istatistiksel bibliyografyayı çeşitli durumların ortaya konulmasında kitap ve süreli yayınlarla ilgili istatistiklerin bir araya getirilmesi ve yorumlanması olarak tanımlamıştır. Bibliyometrik metodoloji, yayın ve alıntı birimleri gibi bibliyometrik verilere, alıntı analizi gibi nicel tekniklerin uygulanması olarak ele alınmaktadır (Broadus, 1987, Pritchard, 1969, akt. Donthu vd., 2021). Bu metodolojinin kökleri 1950'li yıllara kadar dayansa da bilimsel araştırmalarda kullanımı son yıllarda yaygın hale gelmiştir (Donthu ve arkadaşları, 2021). Bu yöntemin temel teknikleri kapsamında bilimsel yayınların sayısı, yayın dili, yazarların çalıştığı kurumlar, kaynaklar, ülkeler, atıf analizi ve anahtar kelimeler üzerinden temel analizler yapılmaktadır.

Tablo 1*Bibliyometrik Analiz Türleri*

Bibliyometrik Analiz	
Performans Analizi	Bilimsel haritalama
Yayınla ilgili metrikler	Atıf analizi
<ul style="list-style-type: none"> • Toplam yayın • Katkı sağlayan yazarlar • Tek yazarlı yayınlar • Ortak yazarlı yayınlar • Aktif yayın yılı sayısı • Aktif yayın yılı başına verimlilik 	<ul style="list-style-type: none"> • Yayınlar arasındaki ilişki • En etkili yayınlar <hr/> Ortak atıf analizi <ul style="list-style-type: none"> • Atıf yapılan yayınlar arasındaki ilişki • Temel temalar
Atıfla ilgili ölçümler	Bibliyografik bağlantı
<ul style="list-style-type: none"> • Toplam atıf • Atıf ortalaması 	<ul style="list-style-type: none"> • Atıf yapılan yayınlar arasındaki ilişki • Dönemsel yada güncel temalar
Atıf ve yayınla ilişkili ölçümler	Ortak kelime analizi
<ul style="list-style-type: none"> • İşbirliği indeksi • İşbirliği katsayısı • Atıf yapılan yayın sayısı • Atıf yapılan yayınların oranı • Atıf yapılan her bir yayın için atıf sayısı • h-index • g-index • i-index 	<ul style="list-style-type: none"> • konular arasında var olan yada gelecekteki ilişki • içerik analizi(kelime) <hr/> Ortak yazarlık analizi <ul style="list-style-type: none"> • yazarlar arasındaki sosyal etkileşim ve ilişki • yazar yada yazarların kurumu (Ülke, üniversite, enstitü)

Tablo 1'e göre bibliyometrik analiz asıl olarak performans analizi ve bilimsel haritalama olarak iki kategoride değerlendirilmektedir. Performans analizi belli bir alanda katkı sağlayan çalışmaların analizini (toplam yayın sayısı, yazar sayısı, vb.) içerirken, bilimsel haritalama ise bunlar arasındaki ilişkiyi inceler. Performans analizinde yayınla, toplam atıfla ve bu iki ölçümle ilişkili sayısal veriler analiz edilirken, bilimsel haritalamada ise atıf analizi, ortak atıf analizi, ortak kelime analizi, ortak yazar analizi ve kaynak eşleşmesi alt analiz türleri olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle bilimsel haritalama tekniğinin çalışmaya dahil edilen araştırmalar arasındaki yapısal bağlantılar ve entelektüel etkileşimin analizi için daha uygun olduğu ifade edilmektedir. Bu iki alt ana tekniğe ilaveten bu analizleri zenginleştirmek için ağ ölçümleri, kümeleme ve görselleştirmeyi içeren farklı araçlardan da yararlanılabilir (Donthu vd., 2021, s.288).

Bu araştırmada "çocuk hakları" alanında yayınlanan makalelerin bibliyometrik parametreler açısından incelenip mevcut durumun ortaya konulması amacıyla bibliyometrik analiz tekniği uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplama aracı olarak Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Web of Science (WOS), 1960'ların başlarında atıf takibini ve analizini kolaylaştırmak amacıyla "Thomson Reuters Institute of Scientific Information" (ISI)'nin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır (Adriaanse & Rensleigh, 2011; Falagas vd., 2008). WOS en eski atıf veritabanı olduğundan, atıf verileri ve bibliyografik veriler için güçlü bir kapsama alanına sahiptir (Boyle & Sherman, 2006). WOS, 171 milyondan fazla kaydı içermektedir. Dergilerde yayınlanan makaleler, konferans bildiri kitapları, raporlar, kitaplar ve diğer yayınlara Social Sciences Citation Index (SSCI), Science Citation Index Expanded (SCI Expanded), Emerging Sources Citation Index (ESCI), Book Citation Index- Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH), Conference Proceedings Citation Index Science (CPCI-S), Arts and Humanities Citation Index (A&HCI), Conference Proceedings Citation Index-Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH), Book Citation Index- Science (BKCI-S) ve Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) veri tabanlarından ulaşabilmektedir. Bu açıdan Wos, bilimsel araştırmaları detaylı bir şekilde inceleme, araştırma ve sınıflandırma olanağı sağlayan oldukça önemli bir araçtır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri Web of Science (WOS) alt yapısında yer alan makalelerin taranması ile elde edilmiştir. WOS tüm veri tabanları "child right" anahtar kelimesi ile taranmıştır. Çalışmada veri tabanındaki ilgili anahtar kelime ile yapılan bütün makalelere ulaşabilmek amacıyla arama kriteri olarak "tüm zaman aralığı" seçilmiştir. Tarama sonucunda makalelerin sayısı 1039 olarak bulunmuş ve bibliyometrik veri elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri analizinde kullanılan bibliyometrik yöntem için 1981'den Şubat 2022'ye kadar olan dönemdeki çocuk hakları ile ilgili 1039 makale bibliyometrik analiz tekniği aracılığıyla analize uygun hale getirilmiştir. Veriler, çalışmanın alt problemleri doğrultusunda kategorize edilerek grafikler oluşturulmuş, yüzde ve frekans değerleri hesaplanmış, WordArt çevrimiçi kelime bulutu yazılımı ile görsel olarak haritalandırılmış ve sosyal ağ analizi VoSviewer (Version 1.6.16) paket programı aracılığıyla görselleştirilmiştir.

Etik Konular

Bu araştırmada etik kurul izni gerektirmemektedir. Bu araştırmada her türlü etik ilkeye uyulmuştur.

Bulgular

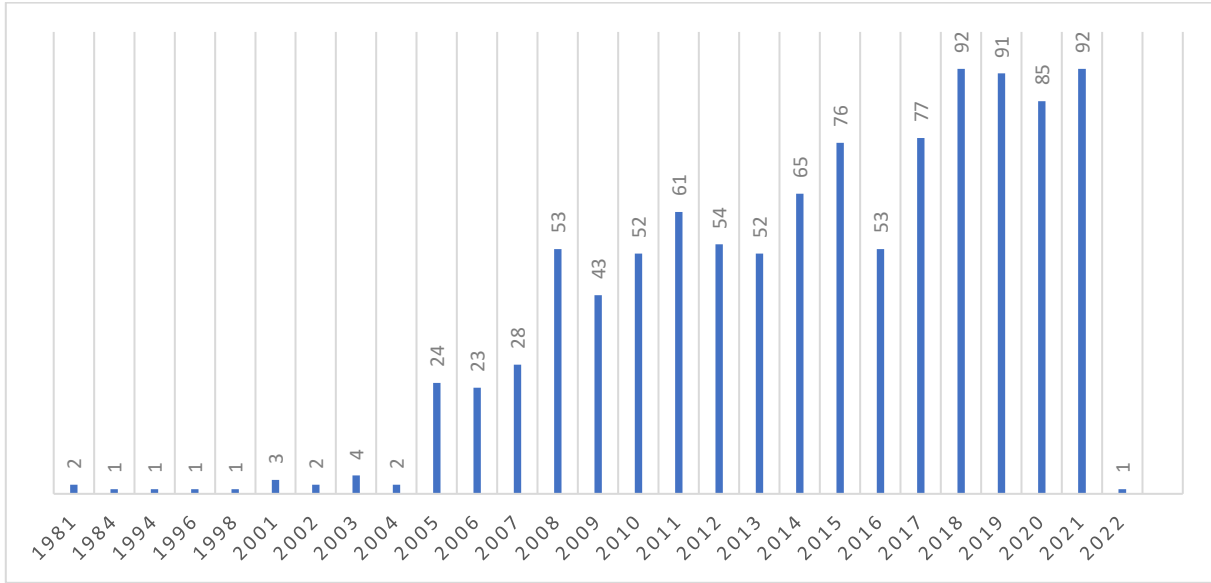
Araştırmanın bu bölümünde çocuk hakları alanında yapılan makalelere ilişkin bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuştur.

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Yayın Sayısı

WoS'ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin yıl bazında dağılımı Grafik 1'de yer almaktadır.

Grafik 1

Çocuk hakları ile ilgili makalelerin yıllara göre sayısal dağılımı (WoS, Şubat, 2022)

Grafik 1'de yer alan verilere göre çocuk haklarıyla ilgili olarak en fazla yayın yapılan yılların son yıllar olduğu tespit edilmiştir. Yayın sayısı dikkate alındığında 2021 ve 2018'de 92, 2019'da 91, 2020'de 85 ve 2017 yılında ise 77 eser üretildiği belirlenmiştir.

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Yayın Dili

WoS'ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin hazırlandıkları dillere dağılımı Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2

Çocuk hakları ile ilgili makalelerin hazırlandıkları dillere göre dağılımı (WoS, Şubat, 2022)

Yayın Dili	f	%
İngilizce	995	95.77
İspanyol	22	2.12
Portekizce	4	0.39
Hırvat	3	0.29
Çince	2	0.19

Tablo 2*(Devam)*

Yayın Dili	f	%
Fransızca	2	0.19
Almanca	2	0.19
Litvanyaca	2	0.19
Rusça	2	0.19
Türkçe	2	0.19
Malayca	1	0.1
Norveççe	1	0.1
Lehçe	1	0.1

Tablo 2'de yer alan veriler incelendiğinde çocuk haklarıyla ilgili olarak en sık yayın yapılan dillerin başında İngilizce (f=995) ve İspanyolca (f=22) gelmektedir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Yazarların Bağlı Oldukları Kurumları

WoS'ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makale yazarlarının çalıştığı kurumlara göre dağılımı Tablo 3'de yer almaktadır. Bu kategoride yer alan kurum sayısının fazla (n=967) olması nedeniyle tabloda yalnızca yayın sayısına göre ilk 10 kuruma yer verilmiştir.

Tablo 3*Çocuk hakları ile ilgili makalelerin yazarların çalıştığı kurumlara göre dağılımı (WoS, Şubat, 2022)*

Kurumlar	f	%
Londra Üniversitesi (İngiltere)	41	3.95
Tata Sosyal Bilimler Enstitüsü (Hindistan)	25	2.41
Edinburgh Üniversitesi (İskoçya)	22	2.12
Surrey Kent Konseyi (İngiltere)	20	1.93
Üniversite Koleji Londra (İngiltere)	19	1.83
Uluslararası Çocuk Hakları ve Gelişimi Enstitüsü (Kanada)	16	1.54
Queens Üniversitesi Belfast (İrlanda)	14	1.35
Liverpool Üniversitesi (İngiltere)	14	1.35
Leiden Üniversitesi (Hollanda)	13	1.25
Monash Üniversitesi (Avustralya)	13	1.25

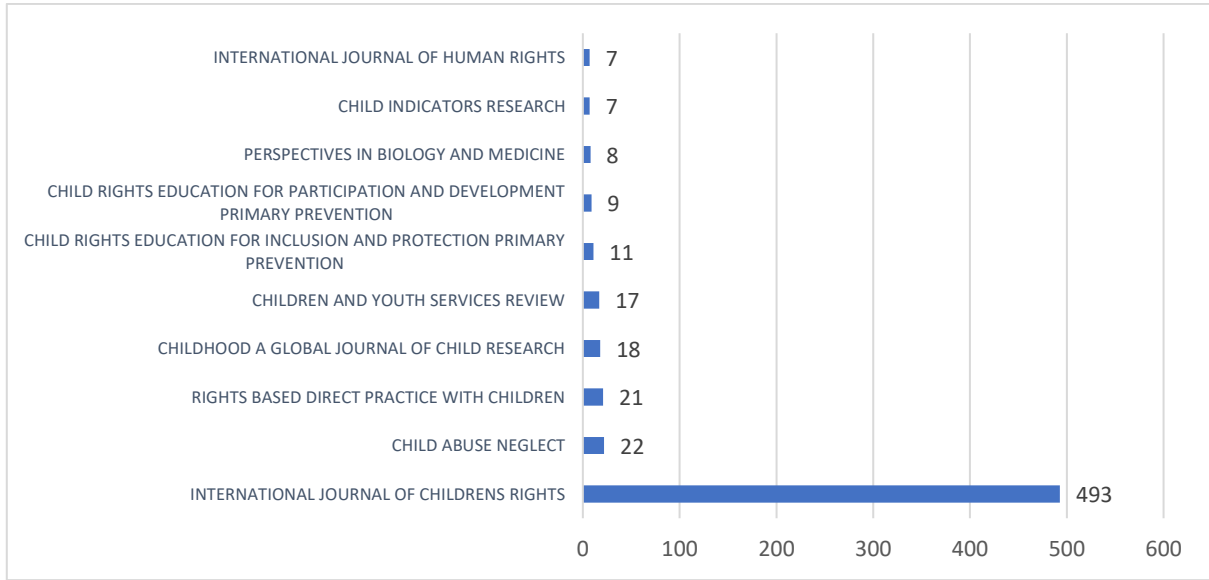
Tablo 3’de yer alan veriler incelendiğinde çocuk haklarıyla ilgili olarak yayın yapan yazarların çalıştığı kurumların başında Londra Üniversitesi (f=41), Tata Sosyal Bilimler Enstitüsü (f=25) ve Edinburg Üniversitesi (f=22) yer almaktadır.

Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Yayınların Yayımlandığı Kaynaklar

WoS’ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin yayımlandığı kaynaklara göre dağılımı Grafik 2’te yer almaktadır. Bu kategoride yer alan kaynak sayısının fazla (n=378) olması nedeniyle tabloda yalnızca yayın sayısına göre ilk 10 kaynağa yer verilmiştir.

Grafik 2

Çocuk hakları ile ilgili yapılan yayınların yayımlandığı kaynaklar- İlk 10 Kaynak (WoS, Şubat, 2021)

İngilizce dilinde yayımlanan ve amacı doğrudan çocuk hakları çalışmalarına yer vermek olan Uluslararası Çocuk Hakları Dergisi en fazla yayın sayısı (n:493) ile bu çalışmaya dahil edilen toplam çalışmaların neredeyse yarısını oluşturmaktadır (%47).

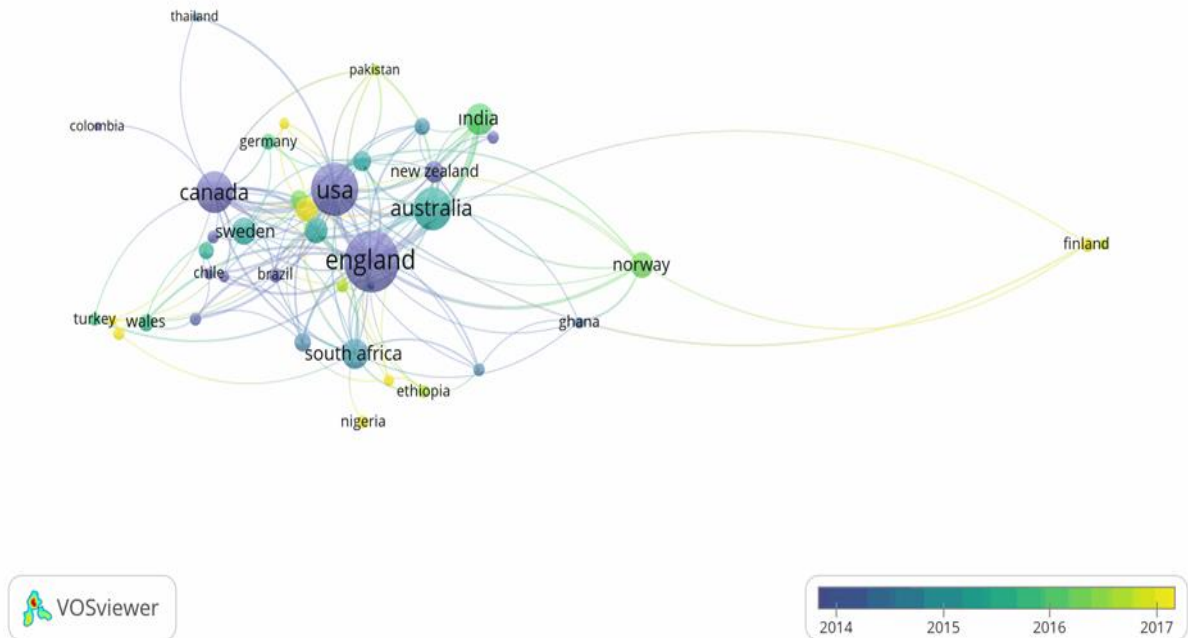
Beşinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Yayınların Yayımlandığı Ülkeler ve Ortak Yazarlık Analizi

WoS’ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin yayımlandığı ülkelere göre dağılımı Tablo 4’te yer almaktadır. Bu kategoride yer alan kaynak sayısının fazla (n=93) olması nedeniyle tabloda yalnızca yayın sayısına göre ilk 10 ülkeye yer verilmiştir.

Tablo 4*Çocuk hakları ile ilgili yapılan makalelerin yayımlandığı ülkeler İlk 10 ülke (WoS, Şubat, 2022)*

Ülke	f	
İngiltere	216	20.789
ABD	163	15.688
Avustralya	107	10.298
Kanada	103	9.913
Hindistan	59	5.679
Güney Afrika	53	5.101
İsveç	44	4.235
Norveç	39	3.754
İskoçya	39	3.754
Hollanda	35	3.369

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde çocuk haklarıyla ilgili olarak yayın yapılan ülkelerin başında İngiltere (f=216), ABD (f=163), Avusturalya (f=107), Kanada (f=103) ve Hindistan'ın (f=59) geldiği görülmektedir.

Şekil 2*Çocuk hakları ile ilgili makalelerin ortak yazarlık analizinde ülke ve kurum iş birlikleri (WoS, Şubat, 2022)*

Çocuk hakları ile ilgili yapılan yayınların ortak yazarlık analizinde ülkeler ve kurumlar arası iş birliği Şekil 2'de gösterilmiştir. Her bir analizdeki düğümler ülkeleri ve kurumları temsil ederken aralarındaki düğüm boyutları yayınlanan makaleleri, mesafe ve bağlantı çizgilerinin

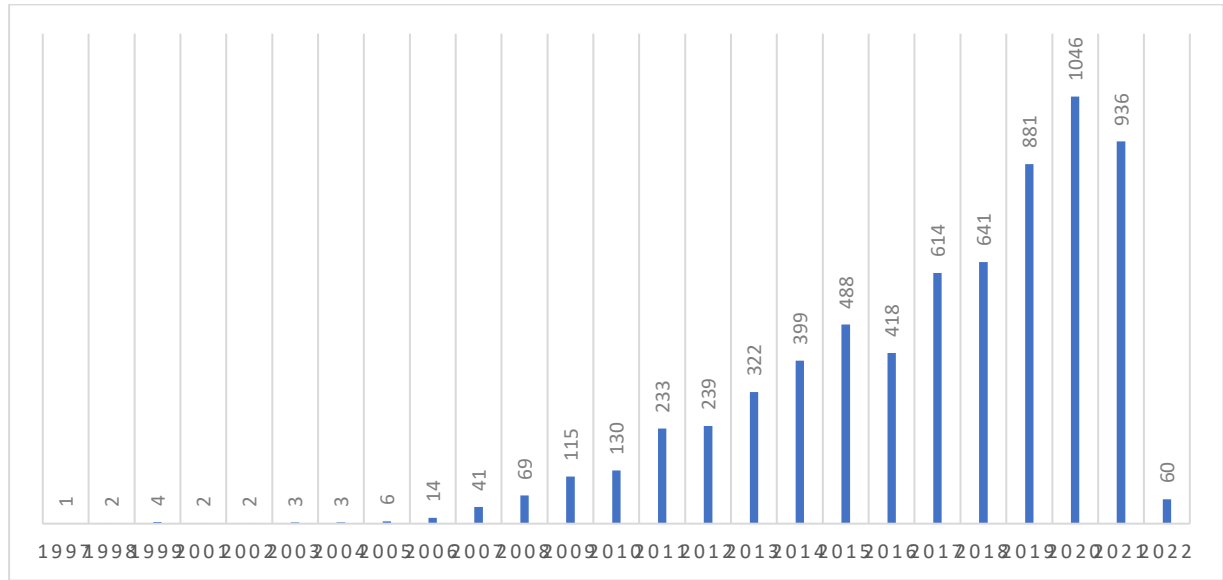
kalınlığı ise iş birliği derecesini yansıtmaktadır. Programda ülkelerden alıntılanan makale sayısı minimum 5, seçildiğinde 93 ülkenin 41'i eşik değerini karşılamaktadır. Bu ülkeler 9 kümeye ayrılmakta ve aralarında 151 bağlantı çizgisi bulunmaktadır. Ülkeler arası bağlantılı akademik yayın sayısına göre İngiltere en yüksek (f=216) sayıya sahiptir. İngiltere'yi Amerika (f=163), Avustralya (107), Canada (103), Hindistan (F=59) takip etmektedir.

Altıncı Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Atıf Analizi

WoS'ta çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin yıllara göre atıf sayıları dikkate alınarak elde edilen bulgular Grafik 3'te sunulmuştur.

Grafik 3

Çocuk hakları ile ilgili makalelerin yıllara göre atıf sayıları (WoS, Şubat, 2022)

Grafik 3'te yer alan veriler incelendiğinde çocuk hakları ile ilgili yayımlanan makalelerin 1997 yılına kadar kayıtlı bir atıf bilgisi bulunmazken 1997 – 2007 yılları arasında atıfların düşük oranda seyrettiği, 2007 yılı sonrasında ise her geçen yıl atıf sayısının arttığı görülmektedir. Yayın sayısının 2022 yılında düşük görülme sebebi ise araştırmanın 2022 yılı Şubat ayında yapılması ile ilişkilidir.

Yedinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular: Anahtar Kelimeler

Çocuk hakları ile ilgili akademik yayınlarda kullanılan anahtar kelimelerle ilgili sıklığı belirten veriler aşağıdaki kelime bulutu görselinde sunulmuştur.

Şekil 4 incelendiğinde anahtar kelime ağı grafiğindeki kümelenme analizine göre çocuk hakları ile ilgili akademik yayınların 16 küme altında gruplandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu kümelerde yer alan anahtar kelimelerden en sık kullanılanlar ve bağlantı gücü en yüksek olanlar çocukların hakları (f=205, bg=428), çocuk hakları (f=188, bg=361), çocuklar (f=82, bg=210), katılım (f=63, bg=175), çocukları koruma (f=55, bg=156) şeklinde sıralanmaktadır. Bu bağlantı ögeleri ile bağlanan kümeler birbirleriyle ilişkili kümelerin bağlantı odaklarıdır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çocuk hakları, insan hakları kavramı çatısı altında yer alan haklar olarak konumlandırılmıştır. Çocukların birey olma özellikleri, yetişkinlere bağımlı, haksız uygulamalara karşı savunmasız, toplumdaki değişikliklerden olumsuz olarak en çok etkilenen grup olmaları gibi nedenler çocukların haklarının güvenceye alınmasını zorunlu kılmıştır (UNICEF, 2007). Bu araştırma kapsamında 1981-2022 yılları arası dönemde çocuk hakları ile ilgili WoS veri tabanında kayıtlı 1039 makaleye ulaşılmış ve analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çocuk hakları konusunda veri tabanına kayıtlı yayın sayısı son yıllarda önemli oranda artış göstermiştir. Yayımlanan bu makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında özellikle 2005 yılı sonrasında bir artış olduğu belirlenmiştir. Bu sayının günümüze kadar ilerleyen yıllara paralel olarak artarak devam ettiği ve son 5 yılda 2005 yılına oranla yaklaşık 3 katına çıktığı belirlenmiştir. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin yayınlanmasından sonraki yılları takiben kademeli olarak yayın sayısındaki artış sözleşmenin bu konudaki etkisini göstermekle beraber (Alderson, 2008; Fairhall & Woods, 2021; Gillett-Swan vd., 2023; Quennertedt, 2013; Smith, 2015) dünya üzerinde son yıllarda meydana gelen savaş ve çatışmaların da bu artış üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bilindiği üzere çatışma alanlarında en çok mağduriyet yaşayan ve temel haklarının ihlal edildiği toplum kesimini çocuklar ve kadınlar oluşturmaktadır. Bu bölgelerde yaşayan çocuklar yaşam hakkı başta olmak üzere, barınma, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik haklarından mahrum kalmaktadır. Bu durum çocuğun korunma ihtiyacını ön plana çıkarmış olabilir. Bunun yanında covid-19 gibi olağanüstü yaşanan durumlar da araştırmacıların konuya ilgisini çekmiş, çocuk hakları bağlamında çalışmalar yapmışlardır.

Makalelerin hazırlandıkları dillere göre dağılımına bakıldığında bilim dili olarak kabul edilen İngilizce'nin ilk sırada yer aldığı belirlenmiştir. Bu durum en çok yayının yapıldığı ülkelerin resmi dilinin İngilizce olmasıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Bununla birlikte bu durum WoS veritabanına kayıtlı dergilerin yayın dili olarak İngilizceyi tercih etmiş olmalarıyla da ilişkilendirilebilir. Çocuk hakları ile ilgili en çok yayın yapan kurumlar arasında Londra Üniversitesi gelmektedir (Universty of London, t.y.). Bu üniversite on yedi bağımsız üniversitenin bünyesinde olduğu federal yapıda ve 50 bin araştırmacının bulunduğu, çocuk haklarına yönelik lisansüstü eğitim imkânı sunan bir eğitim kurumu olduğu için ilk sırada çıkmış olabilir. İkinci sırada ise Hindistan'da bulunan Tata Sosyal Bilimler Enstitüsü'dür. Bu kurumun çocuk haklarına yönelik yayın yapan yazar sayısı ile öne çıkmasında 1969 yılında UNICEF'in desteğiyle enstitünün ilk çocuk ve gençlik araştırma biriminin kurulmasının etkili olduğu söylenebilir (Tata Institute of Social Sciences, t.y.).

Çocuk haklarına yönelik en fazla yayının yer aldığı süreli yayın "International Journal of Children Right" dergisidir. Bu derginin öne çıkmasında ise derginin ana temasının çocuk haklarına yönelik olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bununla beraber diğer yayın yapan kaynaklar alan bazında çeşitlilik göstermekle beraber bu dergiler de çocuk, çocuğun iyi oluşu ve haklarını temel alan yayın politikası ile hareket etmektedirler. Örneğin, Çocuk

İhmal ve İstismar dergisi 'çocuğun korunması' fikrinden hareketle yayın politikasını oluşturmuş ve çocuk hakları ile ilişkili yayın sayısı konusunda da ikinci sırada yer almıştır (Child Abuse and Neglect, t.y.).

Çocuk hakları ile ilgili yayınların ülkelere göre dağılımında önemli farklılıklar olduğu, makalelerin yayınlandığı ülkeler sıralamasında İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya'nın başı çektiği görülmektedir. Bununla birlikte Kanada, Hindistan ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin de bu konuda alanyazına önemli katkı sağladığı söylenebilir. Bu sıralamada İngiltere'nin başı çekmesinde en çok yayın yapan kurumlar listesinin ilk sekizinde bulunan dört kurumun İngiltere'de bulunmasının etkisi olduğu söylenebilir. Çocuk hakları konusunda bu kurumlardaki yayın sayısının kayda değer olmasının sebebi olarak da çocuk hakları ile ilgili birimlerinin mevcut olması ve/ya lisansüstü eğitim programları yer alması olarak yorumlanabilir (Surrey County Council, t.y.; University College London, t.y.). Bununla birlikte ülke içerisinde yer alan diğer üniversitelerde çocuk haklarına yönelik çeşitli merkezlerin (London City Üniversitesi Çocuk ve Aile Hukuku Reformu Merkezi, İngiltere Stirling Üniversitesi Çocuk İyiliği/Refahı ve Koruma Merkezi, İngiltere Kent Üniversitesi Uluslararası Çocuk Koruma Merkezi) ve lisansüstü programlarının yaygın olarak bulunması etkili olabilir (Usta, 2020). Ayrıca 2002 yılında İngiltere de çocukların korunmasına ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler neticesinde eğitim yasası oluşturulmuştur (Education Act, 2002). Amerika Birleşik Devletleri çocuk hakları evrensel beyannamesine taraf olmayan bir ülke durumunda olmasına rağmen bu konudaki yayın sıralamasında ikinci sıradadır. Bu durum Hindistan'dan sonra en çok üniversitenin ABD'de (3931) bulunmasıyla ve dünya üniversiteler sıralamasında pek çok ABD üniversitesinin araştırma bazında ön sıralarda olması ve dünyada en çok akademik yayın yapan ülkeler arasında ilk sırada olması ile ilişkilendirilebilir. Dünya üniversite sıralamasında ilk on üniversite içerisinde yedi üniversitesi bulunan ABD'deki üniversitelerin akademik makale üretme kapasitesinin oldukça yüksektir (SRJ, t.y.; Times Higher Education, 2024).

Çalışmada yapılan yayınların ortak yazarlık analizine bakıldığında ise ülkelerarası bağlantılı akademik yayın sayısına göre İngiltere ve ABD önde gelmektedir. Özellikle küreselleşmenin yaygınlaşması uluslararası araştırmacı hareketliliğini yaygınlaştırmıştır. Uluslararası araştırmacı gittiği ülkenin kültürüyle bir bağ kurarak ülkesine döndüğünde bu ilişkiyi devam ettirerek akademik işbirliği imkânını değerlendirebilmektedir. Dünya Bankası gelir gruplarına göre uluslararası öğrenci hareketliliğinden en yüksek payın Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Avustralya'ya ait olduğu belirtilmektedir (Yirci & Serin, 2022). ABD'nin Kanada ve diğer ülkelerle güçlü bağlar oluşturduğu görülmektedir. Bu durum Amerika'nın lisansüstü eğitim için en fazla tercih edilen ülke olmasıyla açıklanabilir. Farklı ülkelerden pek çok araştırmacı lisansüstü eğitim için burada öğrenim görmekte projelere dahil olmakta ve ülkelere döndüklerinde de akademik işbirliğini sürdürmektedirler.

Bulgular nezdinde çocuk haklarına yönelik atıf sayılarına bakıldığında özellikle 2000'lerin ortasından başlayarak hızlı bir artış gözlenmektedir (Alderson, 2008; Fairhall & Woods, 2021; Gillett-Swan vd., 2023; Quennerted, 2013; Smith, 2015). BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin yayınlanması sonrası ve özellikle de 2000'li yıllardan başlayarak konu ile ilişkili çalışmaların sayısındaki hızlı artış ve doğal olarak var olan alandaki çalışmalara atıf sayısındaki artışta da etkili olduğu söylenebilir.

Son olarak, ilgili araştırmalarda en çok kullanılan anahtar kelimelere bakıldığında en çok hak, çocuk, kanun, insan koruma ve katılım gibi kavramların öne çıktığı belirlenmiştir. Anahtar kelime ağı analizinde anahtar kelimelerden en sık kullanılan ve bağlantı gücü en yüksek olan "çocukların hakları", "çocuk hakları" ve "çocuklar" dır. Çocuk hakları genel itibari

ile bir şemsiye kavram olduğundan dolayı “çocukların hakları”, “çocuğun hakkı”, “çocuk” ve “hak” gibi kavramların en sık kullanılan kavramlar olması doğal olarak ortaya çıkan bir sonuçtur diyebiliriz. Bununla birlikte “katılım”, “çocuk koruma”, “çocuk refahı”, “çocuğa karşı şiddet” gibi anahtar kavramların da kullanıldığı belirlenmiştir. Çocukların ‘katılım’ hakkı – özellikle eğitimde – yoğunluklu olarak çalışma konusu olduğundan (Gillett-Swan vd., 2023; Hareket & Kartal, 2021) bu çalışmada da benzer bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır. Anahtar kelimelerin sosyal ağ analizine bakıldığında ise güncel olarak hala devam etmekte olan veya yakın geçmişte yaşanmış ve çocuğun günlük yaşantısını direkt veya dolaylı olarak etkilemeye devam eden bazı durum olgularla ilişkili kavramların ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar; “covid-19”, “teknoloji”, “korunma”, “iklim değişimi”, “istismar”, “mülteci” gibi kavramlar olarak sıralanabilir.

Sonuç olarak “çocuk hakları” kavramı güncelliğini ve önemini koruyan bir araştırma alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkemiz açısından değerlendirildiğinde “çocuk hakları” temasına yönelik yayın yapan “Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırma Dergisi”, “Çocuk Hakları ve Eğitimi Dergisi” bulunmaktadır. Çocuk haklarına yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı altında “Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü”ne bağlı Çocuk Hakları Daire Başkanlığı ve sınırlı sayıda ki üniversitede araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır. Bununla birlikte bu araştırma kapsamında ortaya konulan sonuçlar değerlendirildiğinde WoS veri tabanında Türkiye menşeli üniversite, kurum, süreli yayın ve yazar bazında sıralamalarda yer almadığı belirlenmiştir. Özellikle son yıllarda çeşitli nedenlerle göç etmek zorunda kalan ailelerin çocukları pek çok haktan mahrum kalmaktadırlar. Bu durum dikkate alındığında çocuk hakları teması altında mülteci çocukları merkeze alan çalışmalara daha çok yer verilebilir. Ülkemiz açısından değerlendirildiğinde mülteci çocukların sayısındaki artışın, bu çocukların başta barınma olmak üzere, eğitim ve sosyal yaşama katılımlarında pek çok problemi de beraberinde getirdiği görülmektedir. Bu nedenle bu konuya yönelik uluslararası görünürlüğü yüksek çalışmaların yapılması önemli görülmektedir. Bu yönüyle bu araştırma “çocuk hakları” kavramına yönelik yürütülen araştırmalara bütüncül bir bakış açısı sunması ve gelecekteki olası çalışma konularına yönelik bir projeksiyon tutması açısından önemli bir veri kaynağını teşkil etmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma sürecinde yazarların ortak ve eşit katkı sağladığını beyan ederiz.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın planlanması, uygulanması, verilerin toplanması ve bulguların yorumlanarak makalenin yazılması aşamalarının hiçbirisinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Kaynakça

- Adriaanse, L.S., & Rensleigh, C.W. (2011, September 14-16). Content versus quality: a Web of Science, Scopus and Google Scholar comparison. In A. Koch and P.A. van Brakel (Eds.), *Proceedings of the 13th Annual Conference on World Wide Web Applications* (pp.5-18). Cape Peninsula University of Technology. Retrieved February 1, 2022, from <https://ujcontent.uj.ac.za/esploro/outputs/9910707607691>
- Akrami, F., Zali, A.R., & Abbasi, M. (2022). Entanglement of the rights of the child, well-being, and justice: a conceptual framework for child protection and well-being. *International Journal of Medical Toxicology and Forensic Medicine*, 12(2), E36827. Retrieved March 1, 2023, from <https://doi.org/10.32598/ijmtfm.v12i2.36827>
- Alderson, P. (2008). *Young children's rights: Exploring beliefs, principles and practice*. Jessica Kingsley Publishers.
- Boyle, F., & Sherman, D. (2006). Scopus: The product and its development. *The Serials Librarian*, 49(3), 147-153. Retrieved September 22, 2020, from https://doi.org/10.1300/J123v49n03_12
- Brittle, R., & Desmet, E. (2020). Thirty years of research on children's rights in the context of migration: Towards increased visibility and recognition of some children, but not all?. *The International Journal of Children's Rights*, 28(1), 36-65. Retrieved March 18, 2023, from <https://doi.org/10.1163/15718182-02801008>
- Child Abuse and Neglect (t.y). *Aims and scope*. <https://www.sciencedirect.com/journal/child-abuse-and-neglect/about/aims-and-scope>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W.M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: an overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. Retrieved June 2, 2023, from <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Education Act (2002). *Education Act 2002*. <https://education-uk.org/documents/acts/2002-education-act.html>
- Edmonds, B.C., & Fernekes, W.R. (1996). *Children's rights: A reference handbook (Contemporary World Issues)*. ABC-CLIO, Inc.
- Fairhall, N., & Woods, K. (2021). Children' views on children's rights: A Systematic literature review. *The International Journal of Children's Rights*, 29, 835-871.
- Falagas, M.E., Pitsouni, E.I., Malietzis, G.A., & Pappas, G. (2008). Comparison of PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar: strengths and weaknesses. *The FASEB Journal*, 22, 338-342. Retrieved May 13, 2022, from <https://doi.org/10.1096/fj.07-9492LSF>
- Gillett-Swan, J, Quennerstedt, A., & Moody, Z. (2023). Theorizing in educational children's rights research: A systematic review of publications 2012-2021. *The International Journal of Children's Rights*, 31, 137-166. Retrieved December 11, 2023, from <https://doi.org/10.1163/15718182-31010003>
- Goldhagen, J., Clarke, A., Dixon, P., Guerreiro, A.I., Lansdown. G., & Vaghri, Z. (2020). Thirtieth anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child: Advancing a child rights-based approach to child health and well-being. *BMJ Paediatrics Open*, 4(1), e000589. Retrieved June 2, 2023, from <https://doi.org/10.1136/bmjpo-2019-000589>
- Hareket, E., & Kartal, A. (2021). An overview of research on children's rights in primary school: A meta synthesis. *Children and Youth Services Review*, 131, 106286. Retrieved August 20, 2023, from <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106286>

- Hellden, D., Andersson, C., Nilsson, M., Ebi, K.L., Friberg, P., & Alfvén, T. (2021). Climate change and child health: a scoping review and an expanded conceptual framework. *Lancet Planet Health*, 5, 164-175.
- Kim, E.K., Furlong, M.J., Ng, Z.J., & Huebner, E.S. (2020). Child well-being and children's rights: balancing positive and negative indicators in assessments. B.K. Nastasi, S.N. Hart, & S.C. Naser (Ed.) *International Handbook on Child Rights and School Psychology* (157-173). Springer. Retrieved May 30, 2023, from https://doi.org/10.1007/978-3-030-37119-7_11
- Koller, D., Grossi M., van den Heuvel, M., & Wong, P. (2023). Hiding and seeking: children's lived experiences during COVID-19. *Children & Society*, 37, 144-161. Retrieved January 5, 2023, from <https://doi.org/10.1111/chso.12590>
- Nottingham, E., Stockman, C., & Burke, M. (2022). Education in a datafied world: balancing children's rights and school's responsibilities in the age of Covid 19. *Computer Law & Security Review*, 45. Retrieved May 20, 2024, from <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2022.105664>
- Quennerstedt, A. (2013). Children's rights research moving into the future – challenges on the way forward. *International Journal of Children's Rights*, 21, 233 – 247. Retrieved July 23, 2023, from <https://doi.org/10.1163/15718182-02102006>
- Raisig, L. M. (1962). Statistical bibliography in the health sciences. *Bulletin of The Medical Librery Association*, 50(3), 450-61. Retrieved July 15, 2022, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC197860/pdf/mlab00192-0151.pdf>
- SJR – Scimago Journal & Country Ranking (n.d.). International Scientific Journal & Country Ranking. Retrieved May 26, 2024, from <https://www.scimagojr.com/countryrank.php?area=3300>
- Smith, A.B. (2015). Rights, research and policy. A.B. Smith (Ed.), *Enhancing children's rights: connecting research, policy and practice* (3-14). Palgrave Macmillan.
- Surrey County Council (t.y.). *Children, families and lifelong learning*. Retrieved May 26, 2024, from <https://www.surreycc.gov.uk/council-and-democracy/departments/children-families-lifelong-learning-and-culture>
- Tata Institute of Social Sciences (t.y.) *Overview*. Retrieved September 2, 2023, from <https://tiss.edu/about-tiss/overview/>
- Times Higher Education (2024). *World University Rankings 2024*. Retrieved May 26, 2024, from <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2024/world-ranking>
- Tisdall, E. K. M., & Morrison, F. (2023) Children's human rights under COVID-19: learning from children's rights impact assessments. *The International Journal of Human Rights*, 27 (9-10), 1475-1491. Retrieved September 10, 2023, from <https://doi.org/10.1080/13642987.2022.2036135>
- Toros, K. (2020). A systematic review of children's participation in child protection decision-making: Tokenistic presence or not?. *Children & Society*. 35(3), 395-411. Retrieved June 18, 2023, from <https://doi.org/10.1111/chso.12418>
- UN (1989). *Convention on the Rights of the Child*. Retrieved May 26, 2020, from <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- UNICEF (t.y.). *Çocuk Haklarına Dair*. <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> adresinden 09.06.2022 tarihinde erişilmiştir.

- UNICEF (2007). *Çocuk hakları ve gazetecilik uygulamaları hak temelli perspektif*. Retrieved Mart 30, 2022, from <https://www.unicef.org/turkiye/media/3966/file/%C3%87OCUK%20HAKLARI%20VE%20GAZETE%20YAYINLARI%20UYGULAMALARI%20HAK%20TEMELL%20PERSPEKTIF.pdf>
- University of London (t.y.). *Our federation*. Retrieved April 12, 2024, from <https://www.london.ac.uk/federation>
- University College London (UCL) / London's Global University (t.y.). Retrieved April 12, 2024, from <https://www.ucl.ac.uk/laws/study/llm-master-laws/modules-2021-22/children-and-their-rights-laws0275>
- Usta, S. (2020). *Akademide çocuk hakları*. Raoul Wallenberg Institute, İstanbul. Retrieved April 12, 2024, from <https://rwi.lu.se/wp-content/uploads/2020/12/Childrens-rights-in-academia-in-Turkey.pdf>
- Yirci, R., ve Serin, S. (11-15 Mayıs 2022). Yüksek öğretimde uluslararası öğrenci hareketliliği. A. Çelik ve M. Koçali (Ed.), *XIII. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu Eyfor XIII Tam Metin Bildiriler kitabı* içinde (ss. 951-968). Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği. https://www.researchgate.net/publication/376170881_Yuksele_Ogretimde_Uluslararası_Oğrenci_Hareketliliği adresinden 10.06.2023 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

At the beginning of 1900, children's rights were positioned under human rights, however gradually the idea of 'giving more attention to the child' emerged. Moreover, in 1898, the Convention on the Rights of the Child was adopted by the United Nations General Assembly (UNICEF, t.y.). In the consequent years after the adoption of the Convention, there has been a gradual rise in research on children's rights. However, whether there are enough studies done on children's rights or how these studies improve the quality of children's lives across the globe is subject to discussion.

This study aims to analyze the scientific papers on children's rights indexed in the Web of Science (WoS) Core Collection database. The following are the research questions for this study:

1. What is the numerical distribution of articles published on children's rights by year?
2. What is the distribution of articles published on children's rights according to the languages they are written in?
3. How is the distribution of articles published on children's rights according to the institutions where the authors work?
4. What is the distribution of articles published on children's rights according to the sources of their publication?
5. How is the distribution of articles published on children's rights according to the countries in which they were published?
6. What is the number of citations of articles published on children's rights by year?
7. What are the most frequently used keywords in academic studies published on children's rights?

Method

The survey model, one of the descriptive methods, was used through bibliometric analysis. The Web of Science (WoS) Core Collection was selected as the database for this purpose and in the search query "child right" term was used. In terms of types of documents, only scientific articles were selected, and no time frame was set for the publication date. However, the earliest papers emerged in 1981. A total of 1039 papers published between 1981 – 2022 in the WoS Core collection were analyzed for this study. The findings of this research are presented as graphics, percentages, frequencies, word clouds through WordArt, and social web images through VoSviewer (1.6.16).

Findings

Findings for the first research questions show that the highest number of papers were published in 2021 and 2018, followed by 2019 and 2020, consecutively. Therefore, the results of publication by year show that research on children's rights has been intensified in recent years. The second question was inquiring about the language of the publications and no language limitation was put in the search criteria. Results show English was the most used

language with %96, followed by Spanish with %2. The third question inquired about the institutions where the authors worked. London University (England), Tata Social Sciences Institute (India), and Edinburg University (Scotland) are the first three universities of authors workplace who published papers on children's rights. The next question was about the journal (source) that published children's rights-related papers. With %47 'International Journal of Children's Rights' is in first place and %2 'Child Abuse and Neglect' and 'Rights Based Direct Practice with Children' are second and third consecutively. The results for the fifth question that inquired about the countries where children's rights studies are published showed that England, the United States, and Australia are the first three countries consecutively which hold the most number of publications. The next question inquired about the citation index by year and the results showed that until 2007 the number of citations was quite low, and after 2007 the number gradually increased to the highest number in 2020. The last research question of this study was about the keywords used in children's rights-related published journal papers. 'Children's rights' was the most frequently used keyword, followed by 'child right', 'children' 'participation' and 'child protection'.

Conclusion and Discussion

There has been a rise in studies of children's rights in recent years. The declaration of the United Nations Convention on the Rights of the Child in 1989 has greatly contributed to this rise (Alderson, 2008; Fairhall & Woods, 2021; Gillett-Swan et.al., 2023; Quennerted, 2013; Smith, 2015). However, wars, conflicts, migration, and covid-19 that happened in recent years may also be the reason for this rise. It is well known that one of the most vulnerable and negatively affected individuals in such big-scale occurrences are children. The results of this study also show that there was a rapid rise in the number of studies on children's rights after 2005 and in the last 5 years the number has escalated.

The most used language for publications emerged as English (%96) which can be explained as the English language to be used as the most common academic language. Moreover, the WoS database commonly holds journals in the English language and that may be another factor. Another result was that the University of London, the Tata Institute of Social Sciences, and the University of Edinburgh were the institutions with the most published researchers on children's rights. All those institutions either have graduate programs on children's rights or have departments related to children's studies.

On the other hand, "International Journal of Children's Rights", "Child Abuse Neglect" and "Rights Based Direct Practice with Children" are the journals with the highest number of academic publications. Since all these journals prioritize children's welfare in their 'Aims and Scope', it is no surprise that they are in the first three academic publications on children's rights. In terms of the countries that produce the most academic publications on the subject were England and USA. Four academic institutions in England are also at the top list of institutions that hold the highest number of publications on children's rights. Furthermore, there are many other institutions in England that specifically study child-related issues (Usta, 2020). The USA, on the other hand, has the second-highest number of higher education institutions and holds the highest number of academic publications in social sciences across the world (SJR, n.d.; Times Higher Education, 2024).

The results also revealed that, especially after 2007 there is an increasing number of citations on children's rights. This result is also parallel to the rise in the number of publications since 2005. Since the number of publications on children's rights has been gradually rising since the mid-2000 the number of citations has been as well. Finally, the most commonly used keywords in the papers are "children's rights", "children's rights" and "children". Furthermore, 'participation', 'child protection', and 'child welfare' were among the most common words used in academic papers.

This study in general shows that children's rights have been and will be studied by many researchers throughout the world. In Turkey, two journals focus on children's rights and related subjects as their 'aims and scope'. On the other hand, there is one government-based (the Ministry of Family, Labour and Social Services, Directorate General of Child Services, Department of Children's Rights) and some university-based children's rights departments. The results of this study show that none of the Turkey-based studies, researchers, institutions, and journals were at the top of the lists provided here. Based on the results of this study we suggest that in Turkey there is a need for more research on all areas of children's rights of both native and immigrant children. This study may offer insights for researchers interested in children's rights.

Contribution Rate of the Researchers

All researchers contributed equally.

Statement of Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

Copyright of Anadolu Journal of Educational Sciences International (AJESI) is the property of Anadolu Journal of Educational Sciences International and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.